

PRAVO KONKURENCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Advokatska firma „SAJIĆ“ o.d. Banja Luka

Knežopoljska br. 10, Banja Luka, BiH

tel: +387 51 227 620

fax: +387 51 227 623

mail: info@afsajic.com

www.advokatskafirmasajic.com

SADRŽAJ:

UVOD	3
CILJEVI ZAKONA O KONKURENCIJI I MJERODAVNO TRŽIŠTE ...	5
ZABRANJENA KONKURENCIJSKA DJELOVANJA	7
1) Antikonkurencijski sporazumi	7
2) Vladajući (dominantni) položaj	10
3) Koncentracija	11
ZABRANJENA KONKURENCIJSKA DJELOVANJA PREMA ZAKONU O TRGOVINI	14
1) Monopolističko djelovanje	15
2) Nelojalna konkurencija	17
3) Špekulacija	18
4) Ograničavanje jedinstvenog tržišta	19
KONKURENCIJSKI SAVJET BOSNE I HERCEGOVINE	19
POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA	20
ZAKLJUČAK	25

*Publikaciju pod nazivom
„PRAVO KONKURENCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI“
pripremile su Nataša Krejić i Nataša Škrbić*

PRAVO KONKURENCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Pravo konkurencije u Bosni i Hercegovini regulisano je Zakonom o konkurenciji Bosne i Hercegovine, dok posebno entitetsko zakonodavstvo u ovoj pravnoj oblasti nije uspostavljeno. Pojedini oblici zabranjenog konkurencijskog djelovanja bliže su konkretizovani u posebnim glavama Zakona o trgovini Republike Srpske, Zakona o trgovini Federacije Bosne i Hercegovine i Zakona o trgovini Brčko Distrikta pod nazivom „Narušavanje konkurencije“.

Zakon o konkurenciji predstavlja osnovni antimonopolski zakon u našoj zemlji, kojim treba da se reguliše rad monopola, odnosno da se preduprijedi zloupotreba monopolskog položaja na tržištu.

Prvi Zakon o konkurenciji Bosne i Hercegovine donesen je 2001. godine i sadržavao je osnovna pravila konkurencije zasnovana na odredbama Ugovora o osnivanju Evropske zajednice. Međutim, isti nije pratio praksu i rješenja savremenog evropskog zakonodavstva odnosno pravno naslijeđe Zajednice (acquis) iz ove oblasti. Radi toga je donesen novi Zakon o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, broj 48/05) koji je stupio na snagu 27. jula 2005. godine, a koji je dva puta mijenjan i dopunjan.

Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom i njenim državama članicama u junu 2015. godine donijelo je Bosni i Hercegovini status „potencijalnog kandidata“ za punopravno članstvo u Evropskoj Uniji. Potpisivanjem i stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju bosanko-hercegovačke institucije su se obavezale da postojeće i buduće zakonodavstvo pravilno provode i primjenjuju u skladu sa pravilima harmonizacije i unifikacije sa pravom Evropske unije, pa tako i samog zakonodavstva iz oblasti prava konkurencije.

Najvažnije odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom Unijom koje se odnose na pravo konkurencije sadržane su u glavi VI, pod naslovom „USKLAĐIVANJE ZAKONA, PROVOĐENJE ZAKONA I PRAVILA KONKURENCIJE“. Centralna odredba glave VI sporazuma koja se

odnosi na primjenu pravila prava konkurencije, sadržana je u članu 71. stav. 2 koji propisuje da će se svaka praksa suprotna ovoj odredbi ocjenjivati na osnovu kriterija koji proizilaze iz primjene pravila o konkurenciji koja važe u Evropskoj Uniji, i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije EU, Evropska komisija i Evropski sud pravde. Ovakva odredba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sprovedena je odredbom člana 43. stav 7. Zakona o konkurenciji kojom se ostavlja mogućnost da se u svrhu ocjene datog slučaja, Konkurencijski savjet može koristiti sudskom praksom Evropskog suda i odlukama Evropske komisije.

Suština ovakve zakonske odredbe jeste da će Konkurencijski savjet BiH prilikom primjene pravila Zakona o konkurenciji u ocjeni konkretnog slučaja, a nakon provedenog upravnog postupka, primjeniti odredbe pozitivnog zakonodavstva BiH, odnosno u cilju ocjene datog slučaja primjeniti sudsku praksu Evropskog suda pravde i odluke Evropske komisije.

Zakon o konkurenciji neka pitanja i pojmove uređuje samo načelno, te preciznije definisanje istih ostavlja u nadležnosti Konkurencijskog savjeta. U tom smislu Konkurencijski savjet donio je ukupno 11 (jedanaest) podzakonskih akata, i to: Odluka o utvrđivanju mjerodavnog tržišta; Odluka o definisanju kategorija dominantnog položaja; Odluka o sporazumima male vrijednosti; Odluka o načinu podnošenja prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija privrednih subjekata; Odluka o postupku oslobađanja odnosno ublažavanja od kazne; Odluka o bližem definisanju načina periodičnog plaćanja kazne; Odluka o skupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na istom nivou proizvodnje odnosno distribucije, a koji se posebno odnose na istraživanje, razvoj i specijalizaciju; Odluka o skupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na različitim nivoima proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi); Odluka o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju; Odluka o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila; Odluka o skupnom izuzeću sporazuma o prijenosu tehnologije, licenci i know how.

Pravo konkurencije obuhvata pravila kojima se uređuje zaštita konkurencije između privrednih subjekata od restriktivnih praksi privatnih

i javnih privrednih društava u cilju zaštite interesa potrošača i izbjegavanje negativnih posljedica monopola. Djelatnost koju privredni subjekti vrše na tržištu jeste djelatnost prometa roba i vršenja usluga, a u čijem regulisanju centralno mjesto zauzima Zakon o trgovini (RS, FBiH i BD BiH). Ono što je zajedničko Zakonu o konkurenciji i Zakonu o trgovini jeste zaštita interesa potrošača, te obezbjeđenje međusobne ravnopravne utakmice privrednih subjekata i poboljšanje konkurentnosti dobara privrednih subjekata a kako bi isti sticali povjerenje kod kupaca i što veći udio na tržištu. Upravo radi ovakvih ciljeva i zaštite osnovnih načela Zakona o trgovini (načela zabrane ograničenja slobode obavljanja trgovine, načela jedinstvenosti tržišta, načela stabilnosti i snabdjevenosti tržišta, načela srazmjernosti, načela ravnopravnosti svih trgovaca i zabrana diskriminacije, te načela poštenja i međusobne saradnje), isti izričito zabranjuje nekoliko specifičnih postupanja trgovaca kojima se narušava konkurencija na relevantnom tržištu, a to su akti i radnje monopolističkog djelovanja, nelojalne konkurencije, špekulacije i ograničavanja jedinstvenog tržišta.

CILJEVI ZAKONA O KONKURENCIJI I MJERODAVNO (RELEVANTNO) TRŽIŠTE

Osnovni cilj Zakona o konkurenciji jeste uređenje pravila, mjera i postupak zaštite tržišne konkurencije, mjerodavnosti i način rada Konkurencijskog savjeta na zaštiti i promociji tržišne konkurencije u BiH. Zakon o konkurenciji jasno stoji na stanovištu zaštite tržišne konkurencije, odnosno isti štiti ravnopravan položaj svih učesnika u prometu roba i vršenju usluga na relevantnom tržištu, pri tome ne stavljajući interese monopoliste ispred interesa potrošača.

Zakon o konkurenciji primjenjuje se na sve fizičke i pravne osobe koje se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom i pružanjem roba i vršenjem usluga na relevantnom tržištu, a koja svojim ponašanjem mogu spriječiti, ograničiti ili narušiti tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine ili značajnom dijelu tog tržišta. Isti taksativno nabraja privredne subjekte i fizička lica koja mogu ugroziti

ravnopravnu konkurenciju na tržištu, kao i privredne subjekte koji imaju kontrolu nad drugim privrednim subjektom, te na privredne subjekte pod njihovom kontrolom, kao i privredne subjekte sa sjedištem i prebivalištem u inostranstvu ako njihovo djelovanje proizvodi učinak na tržište BiH ili značajnijem dijelu tržišta.

Za primjenu jednog antimonopolskog zakona od izuzetne važnosti jeste utvrđivanje relevantnog tržišta, odnosno definisanje tržišta na kojem monopolista prodaje, odnosno pruža usluge. Naš zakon reguliše pitanje mjerodavnog (relevantnog) tržišta ali isto tako ostavlja i mogućnost da Konkurencijski savjet svojim podzakonskim aktom propiše bliže kriterijume i način utvrđivanja relevantnog tržišta (Odluka o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“ broj 18/06 i 34/10).

Mjerodavno tržište određuje se kao tržište određenih proizvoda i usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području. Mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne osobine, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Mjerodavno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji ili kupovini mjerodavnog (relevantnog) proizvoda i/ili usluga pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koje to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Logičkim tumačenjem ovakvih zakonskih odredbi može se izvesti zaključak da je zakonodavac propisivanjem istih nastojao da očuva jedinstvenost tržišta Bosne i Hercegovine koji obuhvata teritoriju države BiH, ili značajnog dijela te teritorije koji se određuje prema određenim karakteristikama i mjerilima, odnosno da opšti tržišni uslovi ne mogu biti narušeni ni na jednom dijelu tržišta BiH.

ZABRANJENA KONKURENCIJSKA DJELOVANJA

Zakonom o konkurenciji BiH uokvirena je uobičajena zakonodavna praksa, i to tako što uređuje tri oblasti:

- 1) Antikonkurencijske sporazume
- 2) Antikonkurencijsko jednostrano ponašanje dominantnih privrednih subjekata
- 3) Ocjenu koncentracije privrednih subjekata.

1) Antikonkurencijski sporazumi

Zakon zabranjuje sporazume, ugovore, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti ili prešutni ugovori privrednih subjekata, kao i odluke i druge akte privrednih subjekata, koji za cilj i posledicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu a koji se odnose na:

- a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova,
- b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja,
- c) podjelu tržišta ili izvora snadbjevanja,
- d) primjenu različitih uslova za istovjetne transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći iste u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju,
- e) zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

Sporazumi sklopljeni pod ovakvim okolnostima imaju se smatrati ništavim i kao takvi ne proizvode pravno dejstvo.

Međutim, zakon ipak u određenim slučajevima ostavlja mogućnost da i ovakvi sporazumi konvalidiraju, odnosno da isti neće biti u suprotnosti

sa opštim interesima i to samo pod uslovima da doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar BiH, ili promociji tehničkog i ekonomskog razvitka, pri čemu potrošačima omogućavaju pravedan udio koristi koja iz njih proizilazi a koja nameću ograničenja koja su samo neophodna za postizanje ciljeva i onemogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

Ukoliko su ispunjeni navedeni uslovi Konkurencijski savjet može, na prijedlog jedne ili više stranaka iz sporazuma, donijeti rješenje o pojedinačnom izuzeću ili grupnom izuzeću. Savjet o podnesenom zahtjevu mora odlučiti u roku od 3 (tri) mjeseca od dana podnošenja istog, dok će se u suprotnom sporazum smatrati izuzetim od zabrane.

Pojedinačna izuzeća donose se sa određenim rokom važenja te isti mogu sadržavati određene uslove i zabrane. Rok važenja datog pojedinačnog izuzeća ne može trajati duže od 5 (pet) godina, a pod određenim uslovima isti se mogu produžiti za još 5 (pet) godina.

Kada savjet donese odluku o pojedinačnom izuzeću, isto proizvodi pravno dejstvo od dana zaključenja sporazuma, a ukoliko isti sadrži određene uslove i zabrane važi od dana donošenja, odnosno najkasnije od dana ispunjenja uslova.

Konkurencijski savjet usvojiti će sledeća grupna izuzeća:

- a) horizontalne sporazume, a posebno o istraživanju, razvitku i specijalizaciji,
- b) vertikalne sporazume, a posebno sporazume o isključivoj distribuciji, selektivnoj distribuciji, isključivoj kupovini i franšizi,
- c) sporazume o prenosu tehnologije, licenci i know how,
- d) sporazume o distribuciji i servisiranju motornih vozila,
- e) sporazume o osiguranju.

Ovakva izuzeća ne podliježu ocijeni, odnosno ne moraju se podnositi Konkurencijskom savjetu na odobrenje radi pojedinačnog izuzeća, osim ako ne ispunjavaju uslove koji se odnose na izuzetke od primjene pravila o zabranjenosti sporazuma.

Konkurencijski savjet je podzakonskim aktima bliže definisao grupne sporazume (Odluka o grupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata) koji djeluju na istom nivou proizvodnje odnosno distribucije, a koji se posebno odnose na istraživanje, razvoj i specijalizaciju („Službeni glasnik BiH“ broj 15/06); Odluka o grupnom izuzeću sporazuma između privrednih subjekata koji djeluju na različitim nivoima proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) („Službeni glasnik BiH“ broj 18/06); Odluka o grupnom izuzeću sporazuma o osiguranju („Službeni glasnik BiH“ broj 15/06); Odluka o grupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila („Službeni glasnik BiH“ broj 16/06); Odluka o grupnom izuzeću sporazuma o prenosu tehnologije, licenci i know how („Službeni glasnik BiH“ broj 15/06).

Odredbe o zabranjenosti sporazuma ne odnose se na sporazume male vrijednosti. Sporazumom male vrijednosti smatraju se sporazumi ako je zajedničko tržišno sudjelovanje učesnika sporazuma i privrednih subjekata pod njihovom kontrolom na mjerodavnom tržištu neznatno. Pa se tako u smislu Zakona o konkurenciji sporazumima male vrijednosti smatraju:

- a) ako ukupni tržišni udio učesnika sporazuma na mjerodavnom tržištu ne premašuje 10% u slučaju kada je sporazum zaključen između privrednih subjekata koji su stvarni ili potencijalni konkurenti, odnosno kada djeluju na istom nivou proizvodnje ili trgovine,
- b) ako tržišni udio svake od strana na mjerodavnom tržištu ne premašuje 15 % u slučaju kada je privredni sporazum zaključen između privrednih subjekata koji nisu stvarni ili potencijalni konkurenti, odnosno kada djeluju na različitim nivoima proizvodnje ili trgovine,
- c) sporazumi u kojima je teško odrediti da li se radi o sporazumu između konkurentnih ili privrednih subjekata koji nisu konkurenti, kod kojih će se primjeniti prag od 10 % udjela na mjerodavnom tržištu.

Odlukom o sporazumima male vrijednosti („Službeni glasnik BiH“ broj 86/05 i 34/10), Konkurencijski savjet je bliže definisao uslove i kriterije koje sporazumi male vrijednosti moraju ispunjavati.

2) Vladajući (dominantni) položaj

Zakon definiše vladajući položaj kao situaciju kada se privredni subjekat na mjerodavnom tržištu roba i usluga, zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, takođe uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na mjerodavnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge prepreke za ulazak drugih subjekata na tržište.

Zakon navodi situacije kada se ima smatrati da određeni privredni subjekat ima dominantni položaj, i to:

- a) pretpostavlja se da privredni subjekat ima dominantni položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu ima udio veći od 40 %
- b) pretpostavlja se da više privrednih subjekata ima vladajući položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na mjerodavnom tržištu dva ili tri privredna subjekta imaju zajedno tržišno suvlasništvo veće od 60 %
- c) pretpostavlja se da više privrednih subjekata ima vladajući položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na mjerodavnom tržištu četiri ili pet privrednih subjekata imaju zajedno tržišno suvlasništvo veće od 80%.

Samo sticanje ovakvog položaja po samom zakonu nije zabranjeno, ali je zabranjena zloupotreba tog položaja. Zloupotrebom vladajućeg položaja posebno se imaju smatrati sledeći slučajevi:

- a) direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovačkih uslova kojima se ograničava konkurencija,
- b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača,
- c) primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnotežan i nepovoljan konkurentski položaj

d) zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga stanka prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkom običaju nemaju veze sa predmetom takvog sporazuma.

Ukoliko Konkurencijski savjet utvrdi da neki od učesnika ima vladajući položaj na tržištu i da ga kao takvog i zloupotrebljava može donijeti rješenje u kome određuje mjere koje učesnik treba da preuzme. Cilj izricanja mjera jeste uspostavljanje narušene konkurencije ili otklanjanje štetnih posledica. Savjet rješenje ima donijeti u roku od 4 (četiri) mjeseca, ili će se u suprotnom smatrati da zaključeni sporazum, odnosno postupanje privrednog subjekta ne predstavlja zloupotrebu vladajućeg položaja.

3) Koncentracija

Zakon je ostavio Konkurencijskom savjetu jednu važnu funkciju, a to je odobravanje koncentracije učesnika na tržištu. S tim u vezi, istim se definiše šta se smatra koncentracijom, koja koncentracija je zabranjena, prag za razmatranje predložene koncentracije (ukupni prihod za kontrolu koncentracije), prijava i procjena namjeravane koncentracije te sam postupak donošenja rješenja o koncentraciji.

Kao i kod vladajućeg položaja, zakon ne zabranjuje koncentracije osim onih koje za cilj imaju narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu.

Zabranjene su koncentracije privrednih subjekata koje kao rezultat imaju značajno narušavanje učinkovite tržišne konkurencije na cijelom tržištu BiH ili na njenom značajnijem dijelu, a naročito kojima se stvara novi ili jača postojeći vladajući položaj. Namjeravanu koncentraciju privredni subjekti su dužni prijaviti u sledećim situacijama:

a) ako ukupni godišnji prihod svih učesnika koncentracije koji je ostvaren prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu, iznosi

- 100.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, i
- b) ako ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu BiH iznosi najmanje 8.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihovo zajedničko učešće na mjerodavnom tržištu veće od 40 %.

Radi kontrole koncentracije u bankama, osiguravajućim društvima i drugim finansijskim institucijama Zakon o konkurenciji propisuje posebna pravila, i to tako da se prihod ne uzima na godišnjem nivou već po sledećim parametrima:

- a) prihod od kamata i slični prihodi;
- b) prihod od vrijednosnih papira:
- prihod od akcija i drugih vrijednosnih papira koje imaju promjenljivu dobit,
 - prihod od udjela u privrednim subjektima,
 - prihod od akcija u povezanim privrednim subjektima;
- c) potraživanje provizije;
- d) neto-profit od finansijskih operacija i drugi prihodi iz poslovanja;
- e) za osiguravajuća društva i društva koja se bave poslovima reosiguranja vrijednost bruto premija koja uključuje uplaćene i potraživane iznose koji se odnose na ugovore o osiguranju koji su zaključeni od ili u ime osiguravajućih društava, uključujući takođe i premije reosiguranja, nakon odbijanja poreza i parafiskalnih taksa koje se naplaćuju na osnovu iznosa individualnih premija ili u odnosu na ukupan iznos premija.

Prijava koncentracije podnosi se u roku od 15 dana od dana zaključenja sporazuma, objavljivanja javne ponude akcija ili sticanja kontrole, a podnose je privredni subjekti zajednički osim u slučaju kada kontrolu nad cijelim ili dijelovima jednog ili više privrednih subjekata stiče drugi privredni subjekat, kad prijavu podnosi privredni subjekat koji stiče kontrolu. Obaveza prijave koncentracije postoji i u slučajevima kada učesnici koncentracije dokažu svoju namjeru za koncentracijom načelnim

sporazumom, memorandumom o razumjevanju, pismom namjere potpisanim od svih učesnika koncentracije ili javnim objavljivanjem namjere ponude kupovine.

Prilikom procjene namjeravane koncentracije Konkurencijski savjet će posebno analizirati učinke koji za posledicu mogu imati narušavanje tržišne konkurencije, odnosno da li se takvom koncentracijom stvara ili jača vladajući položaj, a naročito:

- a) strukturu mjerodavnog tržišta
- b) učinke koncentracije na ostale strane i potencijalne konkurente
- c) položaj učesnika u konkurenciji, njihove tržišne udjele, ekonomsku i finansijsku snagu
- d) mogućnost i izbor dobavljača i korisnika
- e) ekonomske, pravne i druge prepreke ulaska na tržište
- f) nivo unutrašnje i međunarodne konkurentnosti učesnika u koncentraciji
- g) trendovi ponude i potražnje mjerodavnih roba i/ili usluga
- h) trendove tehničkog i ekonomskog razvitka
- i) interese potrošača.

Ukoliko Konkurencijski savjet utvrdi da bi namjeravana koncentracija mogla za posledicu imati narušavanje tržišne konkurencije, odnosno stvaranje ili jačanje vladajućeg položaja, donijet će zaključak kojim će pokrenuti postupak. Isti nakon provedenog postupka može donijeti rješenje kojim će namjeravanu koncentraciju ocjeniti dopuštenom, odnosno ocjeniti nedopuštenom ili je ocjeniti uslovno dopuštenom kada će odrediti i mjere, uslove i rokove njihovog ispunjavanja.

Rok za donošenje rješenja kojom se koncentracija smatra dopuštenom je 30 dana, ako savjet utvrdi na osnovu podnesene prijave i dokumentacije dostavljene uz istu, kao i ocjene datih okolnosti postoje uslovi za isto. U ostalim slučajevima ako savjet ne donese odluku po podnesenoj prijavi u roku od 3 (tri) mjeseca, smatrat će se da je koncentracija dopuštena.

Zakon ostavlja mogućnost Konkurencijskom savjetu da u slučajevima kada je koncentracija provedena protivno rješenju savjeta kojom se ista ocjenjuje kao nedopuštena, ili je ista provedena bez podnošenja prijave o namjeri koncentracije, a dovela je do značajnog narušavanja tržišne konkurencije, da po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke posebnim rješenjem odredi neophodne mjere za osiguranje slobodne tržišne konkurencije. U tom smislu savjet može naložiti da se stečene akcije ili poslovni udjeli otuđe, kao i zabraniti ili ograničiti ostvarivanje prava glasa vezanog za akcije ili udjele u privrednim subjektima učesnicima koncentracije i prestanak kontrole zajedničkog ulaganja ili drugih oblika koncentracije koji su doveli do nedopuštene koncentracije.

ZABRANJENA KONKURENCIJSKA DJELOVANJA PREMA ZAKONU O TRGOVINI

Najvažniji dijelovi Zakona o trgovini (Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta) posvećeni su zaštiti tržišta i zaštiti od nepoštena tržišna utakmica. Osnovno načelo Zakona o trgovini jeste načelo slobodne trgovine koja se ima obavljati pod jednakim uslovima za sve trgovce u skladu sa zakonom, dobrim poslovnim običajima, načelima lojalne konkurencije i trgovačkim pravilima, odnosno uzansama a na način da se ne nanosi šteta drugom trgovcu, kupcu odnosno potrošaču. Zakon na nedvosmislen način zabranjuje bilo kakvo ograničavanje nastupanja na tržištu, narušavanje konkurencije, ili stavljanje pojedinih trgovaca ili potrošača u neravnopravan položaj na tržištu. Međutim, radi sprečavanja poremećaja na tržištu ili otklanjanja štetnih posledica poremećaja nastalih usled elementarnih nepogoda, nestašice dobara za potrebe privrede i snabdjevanje stanovništva Vlada Republike Srpske, odnosno Vlada Federacije BiH (ukoliko se potreba pojavi u najmanje dva kantona) i Vlada Brčko Distrikta, može da uvede privremene mjere.

Radnjama narušavanja konkurencije u smislu Zakona o trgovini smatraju se:

- a) Akti i radnje monopolističkog djelovanja
- b) Nelojalna konkurencija
- c) Špekulacije, i
- d) Ograničavanje jedinstvenog tržišta.

1) Monopolističko djelovanje

Monopolističko djelovanje obuhvata monopolističko sporazumjevanje i monopolističko ponašanje.

Monopolističko sporazumjevanje je odnos između dvoje ili više trgovaca o uslovima poslovanja koji je usmjeren na narušavanje ili sprečavanje slobodne konkurencije, a kojim se jedan ili više trgovaca dovodi ili može dovesti u povlašteni položaj u odnosu na druge trgovce ili potrošače. Monopolističkim sporazumijevanjem naročito se smatraju:

- a) podjela tržišta u pogledu kupovine i prodaje robe
- b) obaveza prodavca da određenu robu neće prodavati drugom kupcu ili kojim se kupac obavezuje da će kupljenu robu prodati samo na određenom tržištu ili određenom kupcu,
- c) utvrđivanje cijena i uslova prodaje robe iste vrste
- d) ograničavanje obima proizvodnje
- e) zatvaranju tržišta radi isključivanja drugih trgovaca sa tržišta
- f) uskraćivanje prodaje ili prodaja robe, odnosno kupovina robe protivno dobrim poslovnim običajima
- g) drugi oblici monopolističkog djelovanja.

Sporazumi sklopljeni pod gore navedenim uslovima su ništavi i ne proizvode pravno dejstvo.

S druge strane, ne smatraju se monopolističkim sporazumjevanjem situacije kada dva ili više trgovaca razmjenjuju iskustva, istražuju tržište, pripremaju i realizuju istraživačko-razvojne projekte, koriste

opremu za proizvodnju, transport i skladištenje, servisiranje, reklamu, propagandu i drugo.

Pod monopolističkim ponašanjem podrazumijevaju se zloupotreba dominantnog položaja na tržištu i radnje usmjerene na stvaranje i korištenje monopolističkog položaja.

Radnjama usmjerenim na stvaranje i korištenje monopolističkog položaja smatraju se:

- a) korištenje posebnih pogodnosti pri uvozu robe (oslobađanje ili smanjivanje uvoznih dadžbina) uz uvećanje troškova trgovine iznad stvarnih, radi sticanja protivpravne imovinske koristi,
- b) kupovina robe iz uvoza po cijeni višoj od tržišne cijene.

Zloupotreba monopolskog položaja nastaje:

- a) namjernim, direktnim ili indirektnim utvrđivanjem vrlo visokih cijena ili privremeno niskih cijena ispod cijena koštanja s ciljem preuzimanja ili zadržavanja vladajućeg ili monopolskog položaja
- b) diobom tržišta po područima ili vrstama robe ili po grupama kupaca
- c) primjenom različitih uslova za istu ili odgovarajuću vrstu poslova različitim trgovcima, čime se dovode u nepovoljniji položaj na tržištu,
- d) nametanjem neobičajenih uslova kompenzacije i plaćanja robe i usluga kojima se ostvaruju pogodnosti i povlašćeni položaj samo za odabranog trgovca
- e) obustavljanjem ili smanjenjem obima proizvodnje prodaje i kupovine na štetu potrošača
- f) uzdržavanje od prodaje robe ili usluga i stvaranje zaliha radi povećanja cijena
- g) ograničavanje tehnološkog razvitka i ulaganja
- h) sklapanje ugovora pod uslovima da drugi učesnik prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili po trgovačkim običajima nisu u vezi sa predmetom ugovora

- i) ostalim radnjama kojima se narušava ili sprečava slobodna konkurencija na tržištu koristeći vladajući položaj.

2) Nelojalna konkurencija

Drugi oblik narušavanja slobodne tržišne konkurencije koju Zakon o trgovini definiše kao takvu je nelojalna konkurencija.

Nelojalna konkurencija predstavlja radnju trgovca koja je protivna dobrim poslovnim običajima, a kojom se nanosi ili se može nanijeti šteta drugom trgovcu, privrednom društvu ili potrošaču.

Pod istom se naročito podrazumijevaju:

- 1) reklamiranje, oglašavanje ili nuđenje robe navođenjem podataka ili upotrebom izraza kojim se stvara ili se može stvarati zabuna na tržištu, čime se određeni trgovac dovodi ili se može dovesti u povoljniji položaj ili kupac dovesti u zabludu,
- 2) davanje podataka o drugom trgovcu koji mogu biti štetni po ugled ili poslovanje tog trgovca,
- 3) prodaja robe sa oznakom ili podacima koji stvaraju ili mogu stvoriti zabunu u pogledu porijekla, načina proizvodnje, količine, kvaliteta i drugih svojstava robe,
- 4) prikriivanja mana robe isticanjem nepostojećih kvaliteta, davanje netačnih podataka ili dovođenje na drugi način kupca u zabludu,
- 5) preduzimanje radnji usmjerenih na raskidanje poslovnog odnosa između drugih trgovaca ili radi sprečavanja, odnosno otežavanja zasnivanja takvog poslovnog odnosa,
- 6) neopravdano neizvršavanje ili jednostrano raskidanje ugovora o kupovini i prodaji robe ili drugog trgovinskog ugovora zbog zaključenja istog ili sličnog ugovora sa drugim, čime se nanosi ili može nanijeti šteta saugovaraču,
- 7) oglašavanje prividne rasprodaje ili prividnog sniženja cijena roba ili obavljanje drugih sličnih radnji koje dovode ili mogu dovesti potrošača u zabludu u pogledu cijene,

- 8) neovlašćena upotreba tuđeg imena, firme, žiga, oznake ili drugog spoljnog obilježja ako se tim stvara ili može stvoriti zabuna na tržištu,
- 9) davanje ovlašćenja drugom trgovcu da može koristiti njegova vanjska obilježja ako se time stvara ili može stvoriti zabuna na tržištu,
- 10) neovlašćeno korišćenje usluga trgovačkog putnika, trgovačkog predstavnika ili zastupnika drugog preduzeća.

3) Špekulacija

Špekulacija je korištenje stanja tržišta nastalog poremećajima u snabdjevanju ili nezakonito povećanje cijena radi sticanja protivpravne imovinske koristi. To su radnje koje imaju kao cilj i posledicu izazivanja značajnog poremećaja na tržištu ili kojima se sprečava ili otežava izvršenje propisanih privremenih mjera, kao što su:

- a) prikrivanje robe, ograničavanje ili obustavljanje prodaje robe i druge radnje kojima se prouzrokuje poremećaj na tržištu
- b) uslovljavanje kupovine jedne robe kupovinom druge robe ili na drugi način uslovljavanje i kupovina i prodaja robe,
- v) prodaja robe na način i pod uslovima kojima se kupcima otežava ili onemogućava kupovina robe
- g) zaključivanje fiktivnih ugovora o kupovini i prodaji robe i drugim poslovima trgovine
- d) neugovaranje roka isporuke ili isporuka robe poslije ugovorenog roka po cijeni višoj od cijene koja je važila na dan isporuke robe utvrđene ugovorom
- đ) uslovljavanje uvrštavanja proizvoda u prodajni asortiman, kao što je: plaćanje posebnih naknada pristupa prodajnoj mreži, plaćanje uvrštavanja u ponudu, plaćanje "ulistavanja", nabavka proizvoda bez plaćanja u cilju prvog punjenja, te i drugi oblici uslovljavanja sa istim efektom.

4) Ograničavanje jedinstvenog tržišta

Pod ograničavanjem jedinstvenog tržišta podrazumijeva se ograničavanje tržišta donošenjem opštih ili pojedinačnih akata i radnji nadležnih organa, trgovaca i drugih pravnih lica kojima se protivno Ustavu i zakonu ograničava slobodna razmjena robe i slobodno nastupanje na tržištu ili na drugi način narušava konkurencija. Predmetnim aktima i radnjama trgovac se dovodi u neravnopravan položaj tako što mu se onemogućava širenje prodajne mreže, prodaje robe ili se prisiljava na prodaju koja nije u skladu sa njegovom poslovnom politikom.

KONKURENCIJSKI SAVJET BOSNE I HERCEGOVINE

Zakonom o konkurenciji uspostavljen je Konkurencijski savjet kao samostalno i nezavisno tijelo, sa statusom pravnog lica čije je sjedište u Sarajevu. Isključiva ovlaštenja Konkurencijskog savjeta su odlučivanje o postojanju zabranjenog konkurentskog djelovanja na tržištu BiH i u tom smislu obavljanje upravnih i stručnih poslova (vođenje postupka, pripremanje prijedloga odluka, rješenja, podzakonskih akata i sl.).

Konkurencijski savjet finansira se iz budžeta institucija BiH, a sastoji se od 6 (šest) članova koji se biraju na mandat od 6 (šest) godina sa mogućnošću ponovnog izbora. Tri člana Konkurencijskog savjeta imenuje Vijeće ministara BiH, dva člana imenuje Vlada Federacije BiH i jednog člana Vlada Republike Srpske. Vijeće ministara BiH imenuje predsjednika Konkurencijskog savjeta (od članova Konkurencijskog savjeta) na period od jedne godine, bez prava na ponovni izbor tokom mandata Konkurencijskog savjeta. Članovi savjeta biraju se iz reda priznatih stručnjaka u odgovarajućoj oblasti privrede i imaju status jednak statusu upravnih sudija. Ovaj status je nespojiv sa obavljanjem bilo kojih direktnih ili indirektnih, stalnih i povremenih poslova sa izuzetkom akademskih djelatnosti.

Konkurencijski savjet BiH dužan je da sarađuje sa međunarodnim i domaćim organizacijama i institucijama iz oblasti konkurencije, a na

osnovu čega može davati i tražiti podatke i informacije vezane za činjenična ili pravna mišljenja, uključujući i povjerljive podatke. U tom smislu ovlašćeno je i da u slučaju potrebe osnuje stručna i savjetodavna tijela, koja mu pomažu u donošenju odluka.

Način rada, odlučivanja kao i druga pitanja od značaja za obavljanje poslova iz svojih nadležnosti Konkurencijski savjet propisuje i reguliše Poslovníkom o radu.

Konkurencijski savjet odluke donosi u sjednicama (koje se održavaju najmanje jednom mjesečno), a kvorum za odlučivanje čini najmanje 5 (pet) članova. Odluke se donose većinom glasova prisutnih članova, sa tim da za odluku mora glasati najmanje jedan član iz reda svakog od konstitutivnih naroda. Sjednicom savjeta rukovodi predsjednik Konkurencijskog savjeta, koji je između ostalog ovlašćen i da zastupa i predstavlja savjet, saziva i presjedava sjednicama savjeta, sastavlja dnevni red za svaku sjednicu savjeta (može biti dopunjen na sjednici na zahtjev najmanje 2 (dva) prisutna člana savjeta), potpisuje sve odluke i druge akte Konkurencijskog savjeta.

POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA

U postupcima pred Konkurencijskim savjetom primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine.

Shodno Zakonu o konkurenciji postupak se može pokrenuti po službenoj dužnosti (ako postoji osnovana sumnja da se značajno sprečava, ograničava ili narušava konkurencija) ili na zahtjev stranke koja može biti svako fizičko ili pravno lice koje za to ima pravni ili ekonomski interes, Privredne komore, Udruženja poslodavaca i privrednika, Udruženje potrošača te organi izvršne vlasti Bosne i Hercegovine. Zahtjev za pokretanje postupka treba da sadrži:

- a) naziv sjedišta pravne osobe, odnosno ime i prezime i prebivalište ovlaštene fizičke osobe podnosioca zahtjeva;

- b) podatke iz kojih se može odrediti protiv koga se podnosi zahtjev;
- c) opis činjeničnog stanja, prakse ili okolnosti koje su razlog za podnošenje zahtjeva.

Uz zahtjev za pokretanje postupka podnosilac zahtjeva može priložiti dokumente:

- a) isprave i druge dokaze kojima raspolaže te kojima se potvrđuju navodi koji se odnose na opis činjeničnog stanja, prakse ili okolnosti koje su razlog za podnošenje zahtjev;
- b) procjenu mjerodavnog tržišta;
- c) procjenu tržišnog udjela podnosioca zahtjeva te tržišnih udjela konkurenata na tržištu;
- d) izvod iz sudskog registra, dozvolu za rad ili druge odgovarajuće isprave o registraciji podnosioca zahtjeva;
- e) godišnji izvještaj, finansijski izvještaj ili druga računovodstvena dokumenta podnosioca zahtjeva za finansijsku godinu koja prethodi podnošenju zahtjeva.

Zakonom se posebno propisuju dokumenta koja moraju biti podnesena (pored isprava koje zakon predviđa da se mogu uz prijavu podnijeti) uz zahtjev za pokretanje postupka u slučajevima zahtjeva za pojedinačnim izuzećem sporazuma i zahtjev za prijavu namjeravane koncentracije, i to:

- 1) Uz zahtjev za pojedinačno izuzeće sporazuma, prilaže se:
 - a) izvornik ili ovjereni prepis, odnosno ovjereni prevod sporazuma, ako službeni tekst sporazuma nije na službenim jezicima koji su u upotrebi u Bosni i Hercegovini;
 - b) izvod iz sudskog registra, dozvola za rad, ili druge odgovarajuće isprave o registraciji podnosioca zahtjeva;
 - c) godišnji izvještaj ili finansijski izvještaj te druge računovodstvene isprave za finansijsku godinu koja prethodi sklapanju sporazuma (svi potpisnici sporazuma);

d) druge podatke za koje Konkurencijski savjet utvrdi da su neophodni.

2) Uz prijavu namjere koncentracije, prilaže se:

- a) izvornik pravnog osnova koncentracije ili ovjereni prepis, odnosno i ovjereni prevod, ako službeni tekst izvornika pravnog osnova koncentracije nije na službenim jezicima koji su u upotrebi u Bosni i Hercegovini;
- b) godišnje finansijske izvještaje za učesnike koncentracije za finansijsku godinu koja prethodi koncentraciji;
- c) ostale podatke uređene podzakonskim aktima uz ovaj Zakon.

Uz prijavu koncentracije podnosilac zahtjeva dužan je u istoj navesti da li namjerava podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu ovlaštenom za ocjenu koncentracije izvan teritorije BiH ili je takav zahtjev već podnesen, te dostaviti odluku tog tijela ukoliko je ista već donesena.

Po prijemu svakog zahtjeva za pokretanje postupka Konkurencijski savjet će izdati potvrdu o prijemu kompletne i uredne prijave. Ukoliko zahtjev ne sadrži sve potrebne elemente, ili uz isti nisu podnesene sve ili uredne isprave savjet će tražiti dopunu podataka od strane podnosioca zahtjeva. Ukoliko podnosilac zahtjeva ne postupi po nalogu u roku od 8 (osam) dana od dana prijema smatrat će se da je odustao od zahtjeva. Ako postoje opravdani razlozi, na zahtjev stranke savjet može rok od osam (osam) dana produžiti za još dodatnih 15 (petnaest) dana.

Kada je postupak pokrenut, bilo po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, Konkurencijski savjet će donijeti zaključak o pokretanju postupka. Isti je dužan donijeti zaključak o pokretanju postupka i to u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema urednog i kompletnog zahtjeva. Protiv zaključka o pokretanju postupka nije dopuštena žalba.

Nakon donošenja zaključka o pokretanju postupka, Konkurencijski savjet će isti zajedno sa zahtjevom za pokretanje postupka dostaviti suprotnoj strani na odgovor, te svim osobama za koje je utvrđeno da u postupku imaju svojstvo stranke. Suprotna stranka je dužna u roku koji ne može biti kraći od 8 (osam) dana niti duži od 30 (trideset) dana da dostavi odgovor na zahtjev zajedno sa potrebnim priložima i dokumentacijom. Izuzetno, Konkurencijski savjet može na zahtjev stranke produžiti ovaj rok za još za 30 (trideset) dana. Ukoliko stranka ne dostavi odgovor na zahtjev u zadatom roku Konkurencijski savjet će izreći stranci (privrednom subjektu) novčanu kaznu koja ne može preći 1% od ukupnog prihoda u prethodnoj godini poslovanja.

Postupkom pred Konkurencijskim savjetom rukovodi član vijeća (koje imenuje Konkurencijski savjet), dok postupak vodi službena osoba zadužena za vođenje postupka a koja je dužna da postupa po nalogima člana Konkurencijskog savjeta koji rukovodi postupkom.

U postupku pred Konkurencijskim savjetom teret dokazivanja leži na stranci koja je podnijela zahtjev za pokretanja postupka, osim u slučajevima kada privredni subjekat ili udruženje privrednih subjekata koji imaju dobit ili su izuzeti prema članu 4. stav 3. tačka 5 i 7. Zakona o konkurenciji, kada isti snose teret dokazivanja.

U toku postupka fizičke ili pravne osobe dužne su da na zahtjev savjeta ili službene osobe:

- a) dostaviti sva potrebna obavještenja u obliku pisanih podnesaka ili usmenih izjava te dostaviti na uvid potrebne podatke i dokumentaciju bez obzira na kojem se mediju nalaze;
- b) omogućiti neposredan uvid u sve poslovne prostorije, svu nepokretnu i pokretnu imovinu, poslovne knjige, baze podataka i drugu dokumentaciju, i u tome ne može biti spriječen poslovnom, državnom ili tehničkom tajnom;
- c) dostaviti potrebne podatke i obavještenja drugim osobama koja mogu doprinijeti rješavanju i pojašnjenju određenih pitanja o sprječavanju, ograničavanju ili narušavanju tržišne konkurencije;

d) omogućit će obavljanje drugih neophodnih radnji radi utvrđivanja svih relevantnih činjenica u postupku.

Konkurencijski savjet, ukoliko utvrdi da postoji osnovana sumnja da stranke ili druge osobe imaju u posjedu isprave ili druga sredstva značajna za utvrđivanje materijalne istine u postupku, može od nadležnog suda zatražiti izdavanje naloga za pretres stana, odnosno prostorije i drugih osoba te zapljenu predmeta i dokumentacije stranaka i drugih osoba.

U slučajevima kada se radi o strankama koje imaju suprotstavljene interese u postupku, Konkurencijski savjet obavezno provodi usmenu, javnu raspravu. Održavanje javne rasprave nije potrebno, ukoliko savjet na osnovu pisanih izjašnjenja stranka utvrdi da ne postoji sporno činjenično stanje i da se nakon tako utvrđenog činjeničnog stanja može donijeti rješenje.

Ukoliko savjet zakaže javnu raspravu, a na raspravu ne pristupi jedna od stranaka ili njen punomoćnik, ista će se odgoditi i zakazati nova. Ukoliko na drugu javnu raspravu ne dođe neka od stranaka, odnosno njen punomoćnik, savjet će donijeti odluku na osnovu vlastitih saznanja, dostupnih podataka i dokumentacije.

Konkurencijski savjet ima pravo da, ukoliko utvrdi da pojedine radnje sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju, odnosno mogu dovesti do nastanka štete za pojedine privredne subjekte, ili grane privrede i interese potrošača, donese rješenje o privremenoj mjeri. Privremena mjera može trajati najduže 3 (tri) mjeseca, sa mogućnošću produženja, a istom se nalaže obustava postupanja, ispunjenje određenih uslova ili druge mjere potrebne za otklanjanje štetnog uticaja.

Nakon završenog postupka savjet na sjednici (odgovorni član savjeta nakon provedenog postupka dostavlja izvještaj o sprovedenom postupku zajedno sa prijedlogom rješenja), donosi rješenje u svakom konkretnom slučaju, a kojim se:

- a) ocjenjuje usklađenost sporazuma s odredbama Zakona o konkurenciji;
- b) utvrđuje izuzeće sporazuma
- c) utvrđuje zloupotrebu vladajućeg položaja
- d) ocjenjuje dopuštenost koncentracija
- e) određuju privremene mjere
- f) određuju posebne mjere za ponovnu uspostavu učinkovite tržišne konkurencije kod zabranjenih koncentracija.

Zakon obavezuje Konkurencijski savjet da rješenje kojim okončava postupak donese u rokovima, računajući od donošenja zaključka o pokretanju postupka, kako slijedi:

- a) u roku od šest mjeseci za utvrđivanje zabranjenih sporazuma
- b) u roku od tri mjeseca za utvrđivanje pojedinačnog izuzeća
- c) u roku od četiri mjeseca za utvrđivanje zloupotrebe vladajućeg položaja
- d) u roku od tri mjeseca za utvrđivanje ocjene koncentracije

Rješenja Konkurencijskog savjeta su konačna i obavezujuća na čitavoj teritoriji BiH, te se ista objavljuju u „ Službenom glasniku BiH“, Službenim glasnicima entiteta i Brčko distrikta BiH. Primjenjuju se od dana objave. Protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema, odnosno objave odluke.

ZAKLJUČAK

Zakonom o konkurenciji prvi put je regulisana politika konkurencije kao jedan od značajnih instrumenata i stubova za stvaranje i jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora, odnosno tržišta Bosne i Hercegovine. Isti se odnosi na sve oblike sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije na teritoriji BiH ili izvan njene teritorije ako imaju efekat na teritoriju BiH.

Međutim, pravo konkurencije u BiH je tranzicijsko pravo koje će u budućnosti biti predmetom izmjena i usaglašavanja sa zakonodavstvom zemalja Evropske Unije. Ukoliko Bosna i Hercegovina želi postati članicom Evropske unije ista će morati prije svega organizovati učinkovitu i funkcionalnu privredu koja će moći pratiti standarde koje zahtjeva Evropska zajednica, prije svega standard unutrašnjeg (jedininstvenog) tržišta Evropske Unije. Upravo ovako postavljeni principi zahtijevaju razvijeno i stručno znanje u oblasti prava konkurencije i konkurencijske politike.

S tim u vezi, utvrđivanje strukture i sadržaja zakonodavnog i institucionalnog okvira prava konkurencije Bosne i Hercegovine, efikasnost njegove primjene na konkurentnost bosansko-hercegovačkih privrednih subjekata, i ispitivanje daljih potreba harmonizacije i unifikacije domaćeg zakonodavstva sa standardima Evropske Unije, postavljaju se kao jedan od uslova i obaveza koje Bosna i Hercegovina u ovoj oblasti ima prema Evropskoj Uniji.

Advokatska firma "Sajić" je ortačko društvo Banja Luka osnovano 2003.godine sa sjedištem u Banja Luci.

Bavimo se pretežno građanskim i privrednim pravom. Pružamo pravne savjete iz različitih oblasti prava, zastupamo klijente pred svim sudovima i državnim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, učestvujemo u pregovorima sa stranim i domaćim pravnim i fizičkim licima, dajemo mišljenje i preporuke u vezi sa primjenom propisa, i sl.

Naš tim broji 18 zaposlenih, od čega je 7 advokata. Svako od nas se specijalizuje za samo nekoliko užih pravnih oblasti, što nam omogućava da našim klijentima pružimo vrlo kvalitetnu, profesionalnu uslugu.

NATAŠA KREJIĆ , advokat

Diplomirala na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2004. godine, a u Advokatskoj firmi Sajić zaposlena od 2003. godine. Advokat je od 2011. godine. Član je Advokatske komore Republike Srpske i Union Internationale des Avocats (UIA).

Jezici: Engleski

E-mail: natasa@afsajic.com

Telefon: 051/223-644, 051/227-620

NATAŠA ŠKRBIĆ, str. saradnik

Diplomirala na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2011. godine, a u Advokatskoj firmi Sajić zaposlena od 2013.godine kao advokatski pripravnik. U imenik stručnih saradnika upisana je 2015.godine.

Jezici: Engleski

E-mail: snatasa@afsajic.com

Telefon: 051/227-620, 223-647

Objavila Advokatska firma "SAJIĆ" o.d. Banja Luka februara 2016.godine

